

Лист

Євген Гуцало

Доброго дня, Василю, внуку! Мабуть, розучився писати в тому інституті, бо на листівках хоч би слово було твоєю рукою, все друкарським шрифтом: "З Першотравнем", "З Великим Жовтнем", "З Новим роком". А то прийшла листівка "Восьме березня — День міжнародної солідарності жінок усього світу". Вже в тому інституті забув, що я дід? Торік була від тебе листівка "Поздоровляю з весіллям", то ми вже посміялися з бабою. Ага, як то говорить: дід плаче, баба плаче, а курочка кудкудаче.

Наші новини які? Завезли палива на зиму, трохи торфу і трохи брикету, тепер кадимко в грубці й кашляємо обоє. Баба каже прочистити димохід, а його чисть не чисть — однаково не допоможе, та й од погоди залежить. Заготовили огірків, капусти, маємо свою картоплю, моркву та буряки, а м'яса вже не їмо, то обходимось. Маємо дві курки, обидві несуться, кролів троє, був недавно приплід, але геть увесь вигиб, якась пошесть поклала в клітці, то баба свариться, наче я повинен шукати управу на ту пошесть.

Полатав собі валянки биті, чекатиму на морози, а ще ходитиму в галіфе і в пальті з цигейковим коміром. Баба теж одягнута, хоч і не модниця.

Вечорами дивимось телевізор, усе підряд: і "Школу передового досвіду", і "Клуб кіноподорожей", і "Кінопанораму", і хокей, і "Алло, ми шукаємо таланти", й "Ану, хлопці", й "Ану, дівчата". Вночі погано сплю, читаю історію Геродота й детективи (Сіменона, Агати Крісті, Самбука), але пам'ять ослабла, не тримає, то через місяць-другий перечитую. І, знаєш, за другим-третім разом навіть цікавіше, наче вперше. Баба цілими днями розглядає картки в альбомах або куняє. Ото може від ранку до вечора прокуняти. І стала забуватися. Принесе з магазину сірників чи солі, а за якусь годину знову збирається по сірники та сіль, то я вже її хаменаю.

Обом є пенсія, поступає справно, а нам багато й не треба. Коли багато грошей, то погано, й коли нема, то погано, а ми з бабою якраз посередині.

Якби що сталось, то й би написав, а так нічогісінько. Ага, сильно розводиться почали, раніше такого не було. Максим Тарашук, жив на сусідній вулиці, розійшовся з своєю Настею, кинув двоє дітей, перебрався у Вінницю на будівництво, дали ліжко в гуртожитку. Дмитро Холодний тільки торік побрався з Ольгою Ковтун, там таке весілля грали, батьки добряче потратились, — то вже розійшлись, а весільні подарунки навпіл поділили. Степанида — може, знаєш, робить у промтоварах на цукрозаводі — злигалася з якимось шофером, не сільським, то здуріла, сама кинула чоловіка, він у неї бухгалтером, перейшла жити до батьків. А Віктор Лященко живе на дві сім'ї: коли посвариться із своєю законною Любкою, то йде до сусідки, Марійки, а коли з Марійкою не в ладах, то вертається до Любки.

Кажуть, так модно тепер, але ми з бабою ніколи за модою не гнались, а тепер уже, мабуть, пізно.

Ще що в нашій Кордишівці? Збираються ставити комбікормовий завод, але вже наступного року. Пам'ятаєш Верещаку, біля автобусної зупинки хата під червоною бляхою? Дочка Люся вже давно в дівках засиділася — спершу перебирала женихами, а потім нею стали перебирати. Старий Верещака надумався купити для неї новісіньку "Волгу", зумів доп'ясти, то тепер біля Люсі знову женихи стали огинатись, на цей раз уже вискочить заміж, так їхня мати недавно хвалилась моїй бабі.

Звісно, тобі ще рано думати про машину, хай і про "Волгу", ти ще погуляй, бо тепер усі гуляють. Гуляють і ті, хто заможем, і ті, що холості. Кажуть, тепер вік такий — і космічний, і парубоцький, і дівочий. Ніхто не хоче старіти, навіть старі. Отак подумаю, що, може, на всю Кордишівку ми з бабою тільки і є справжніми дідом і бабою, а решта молоді — й край. Воно кому не хочеться, але ж совість треба мати.

Вчора зайшов сусід Оляпко і розказав таку історію, аж за живіт хапався, так реготав. Може, й неправда, хіба мало побрехеньок усяких? А може, й правда, бо хіба не трапляється всякої всячини? Директор притулку ховає стареньких покійничків, дідусів і бабусь як? Загорне в старе списане простирадло, покладе в ящик, заб'є кришку цвяхами — і бувай здоров! А тоді сам складає акта, що покійника поклали в новому кримпленовому костюмі чи шовковому платті, в модних туфлях чи фасонних черевиках, що домовину оббили чорним чи червоним оксамитом, а тоді разом із комісією складає про все ще одного акта, членам комісії суне 3 крб. 62 коп., щоб пом'янули небіжчика чи небіжчицю, а решту собі в кишеню. Поки гаволови розшолопали, то наживавсь — навіть музику вписував до акта, духовий оркестр, а тієї музики й близько не було. Він, каже Оляпко, раніше був засуджений за якусь розтрату умовно, то його тепер посадили натурально, а на його місце призначили якусь жінку, то за неї ще нічого не чути поганого. Я й подумав: якби такий розум та на якесь хороше діло, то не відсиджувався б у тюрмі, а ще й на пам'ятник від людей заслужив би.

Про болячки свої писати не стану, хоча тебе застережу від грипу і від простуди, які дають ускладнення. І вибач за "мораль", яку я, вчитель на пенсії, прочитаю. Без "моралі" дід не може, такий вік. Учитись таки треба, ти вчись. Не уникай громадської роботи, виступай на зборах, не тікай із міроприємств. Не пий спиртного, хіба що після заліків та екзаменів. І не забувай, що ти на передостанньому курсі, що розподіл залежить не тільки від комісії.

Знаю, моїх порад не послухаєшся, але не можу я не радити.

Мало не забув. Попришкін, голова колгоспу, казав, що для агронома в нього знайдеться місце, не забудь. Може, черкнеш йому кілька слів? Так і так, мовляв, скоро закінчую, тільки й мрію про рідне село Кордишівку. І поздоров його з орденом Трудового Червоного Прапора, недавно вручили.

Пишу, а баба весь час штовхає під руку, щоб шукав собі наречену та женився. Ти дивись, це порада не моя, а бабина, їй своє в голові, щоб ти кореня мав міцного в житті. В неї й досі в скрині лежить весільний вінок срібний, то хоче подарувати невістці.

На тому тижні поїду в Хомутиці до твоїх батька-матері, кличуть, потім напишу за них.

Цей лист почав ополудні, дописав увечері, болять очі в окулярах і без окулярів, то закінчую, вибачай за ці "повчання Мономаха".

Людей та діда свого слухай, а свій розум май.

Приїжджай на зимові канікули, подивимось на тебе.

Дід".